

Aktuell forskning publisert i andre tidsskrifter

Rose Mari Olsen
Nord universitet

✉ rose.m.olsen@nord.no

Björg Dale
Senter for omsorgs-
forskning, sør

✉ bjorg.dale@uia.no

Forholdet mellom psykisk helse og bruk av internett i eldre år: en systematisk oversikt

Forsman, A.K. & Nordmyr, J. (2017). Psychosocial links between Internet use and mental health in later life: a systematic review of quantitative and qualitative evidence. *Journal of Applied Gerontology*, 36(12), 1471–1518. DOI: 10.1177/0733464815595509.

I denne artikkelen presenterer forfatterne en oversikt over den betydning bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi har for eldre menneskers psykiske helse. I alt 18 kvantitative og 14 kvalitative studier som var gjennomført i perioden 2002–2014, ble inkludert. Resultater fra analysen viste at det var en klar *positiv* sammenheng mellom Eldres bruk av internett, psykisk helse og relaterte psykososiale faktorer. I de kvalitative studiene ble følgende psykososiale forbindelser identifisert: økt mellommenneskelig samhandling på individnivå; bedre tilgang til ressurser i samfunnet; og styrket (*empowered*) sosial inkludering på samfunnsnivå. Slik sett viser oversiktsartikkelen at de psykososiale forbindelsene mellom internettbruk og psykisk helse er relevante på flere nivåer, og at disse kan brukes målrettet for å ivareta en sunn aldring og et godt dagligliv.

Avbrytelser i forbindelse med medikamenthåndtering i sykehjem

Odberg, K.R., Hansen, B.S., Aase, K. & Wangensten, S. (2018). Medication administration and interruptions in nursing homes: A qualitative observational study. *Journal of Clinical Nursing*, 27, 1113–1124. DOI: 10.1111/jocn.14138

Artikkelen, som er basert på observasjonsstudier i to norske sykehjem, fokuserer på kompleksiteten knyttet til de mange avbrytelser som skjer i forbindelse med medikamenthåndtering. Funn fra observasjonene viste at følgende forhold bidro til denne kompleksiteten: det store antallet av enkeltoppgaver som de ansatte var involvert i samtidig som de administrerte medisiner; varierende grad av linearitet i arbeidet og varierte teknologiske løsninger; krav til dokumentasjon; og de ansattes tilsynelatende frihet til selv å bestemme hvor og hvordan de håndterer medisiner. Det var vanlig at de ble avbrutt mens de administrerte medisiner, og avbrytelsene kunne karakteriseres som passive (f.eks. ringeklokker eller annen bakgrunnsstøy), aktive (f.eks. diskusjoner) eller teknologiske avbrytelser (f.eks. mobiltelefon eller calling). De fleste avbrytelsene hadde negativ innvirkning, men samtidig så de ut til å bli akseptert som en normal og nødvendig del av hverdagen i en travel syke-

hjemsavdeling. Det så også ut til at de ansatte tilpasset seg og mestret det å bli avbrutt når de holdt på med medisin-relaterte oppgaver.

Skrøpelige eldre – hva må til for at de skal kunne bo hjemme?

Sørbye, L.W., Sverdrup, S. & Pay, B.B. (2018). Should frail older adults be in long-term care facilities? *Journal of Multidisciplinary Healthcare*, 11, 99–107. DOI: 10.2147/JMDH.S155372.

Artikkelen har fokus på hvilke faktorer som gjør det mulig for skrøpelige eldre å bo i eget hjem. Studien baserer seg på intervju med ledere i hjemmesykepleie og sykehjem i åtte kommuner, samt kartlegging av hjemmeboende eldre og deres pårørende. En helhetlig geriatrisk vurdering avdekket at nærmere 80 % av de eldre var i risikozonen for heldøgns omsorg. En tredjedel uttrykte at de ville hatt det bedre på et høyere omsorgsnivå – i hovedsak fordi de bodde alene. De pårørende og deres ressurser og motivasjon for å gi omsorg så ut til å være avgjørende for hvor lenge eldre med stort hjelpebehov kunne bo i egne hjem. Imidlertid taklet de pårørende den fysiske belastningen langt bedre enn usikkerheten og bekymringene omkring hva som vil skje dersom den eldre var overlatt til seg selv. For at de eldre skulle kunne bo hjemme, tilbød kommunene en kombinasjon av helhetlig hjemmetjenester, dagsentertilbud og rullerende korttidsopphold i sykehjem.

Førstelinjelederens betydning for psykososialt arbeidsmiljø i eldreomsorgen

Keisu, B.-I., Öhman, A. & Enberg, B. (2018). Employee effort – reward balance and first-level manager transformational leadership within elderly care. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 32(1), 407–416. DOI: 10.1111/scs.12475.

Har førstelinjelederens lederstil betydning for ansattes vurdering av det psykososiale arbeidsmiljøet i eldreomsorgen? Dette spørsmålet belyses i denne artikkelen som baseres på en spørreundersøkelse blant helsepersonell ved aldersinstitusjoner i Sverige. Resultatene viste at det var en signifikant sammenheng mellom ansattes opplevde innsats-belønningsbalanse i arbeidet og en transformasjonsledelsesstil hos lederen. Transformasjonsledelse kjennetegnes ved at lederen er karismatisk og motiverer de ansatte, tar individuelle hensyn, tilrettelegger for autonomi og intellektuell stimulering. De fant også at ansatte med høyere utdanning (sykepleiere, fysioterapeuter og ergoterapeuter) i større grad enn de med lavere utdanning (helsefagarbeidere) vurderte at lederen hadde en transformasjonsledelsesstil. Lederen ble i større grad oppfattet som en karismatisk rollemodell av de med høyere utdanning. Forfatterne konkluderer med at førstelinjelederne er viktige aktører for å skape en god arbeidsplass, siden de har innvirkning på ansattes psykososiale arbeidsmiljø.